

УДК: 338.1

Вадим РУБЕЛЬ

*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Рівненський державний гуманітарний університет
2011zima@ukr.net*

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

THE STATE AND PROSPECTS OF THE DEVELOPMENT OF THE CONSTRUCTION INDUSTRY OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF WAR

З початком повномасштабної війни економіка України зазнала значних трансформаційних змін. За підсумками 2022 року будівельні підприємства України скоротили обсяг виконаних робіт на 55,9%, в порівнянні з 2021 роком – до 113,83 млрд. грн. [3]. Перші місяці більшість будівельних підприємств України призупинили свою діяльність, переорієнтувавшись на діяльність, пов'язану із підвищенням обороноздатності держави. Розрив логістичних ланцюгів, дефіцит сировинних ресурсів через втрату частини сировинних ринків, руйнування виробничих потужностей виробників будівельних матеріалів сприяли значному подорожчання вартості будівельних матеріалів що, як наслідок, призвело до підвищення собівартості будівельних робіт. Загалом ціни на будматеріали впродовж 2022 року піднялись у середньому на 60%, роботи – на 30% та продовжуватимуть свій ріст відповідно до росту курсу валют, інфляції [1].

На сьогодні розвиток будівельного ринку стримують не лише негативні чинники макросередовища. Розвиток галузі паралельно сповільнює і падіння платоспроможного попиту, відтік частини платоспроможних громадян за кордон та інвестування ними коштів у закордонну нерухомість.

Проте обсяг значних руйнувань по всій території України, не зважаючи на жахливі емоційні наслідки, втрату тисяч людських життів для вітчизняних та закордонних будівельників, що орієнтуються на задоволення потреб українського споживача будівельних продуктів і послуг, дає підстави вважати вітчизняний ринок будівництва перспективним та прибутковим після закінчення війни та стабілізації соціально-політичної ситуації у державі в цілому.

Основними заходами, що сприятимуть відновленню будівельного ринку, що дозволить забезпечити повноцінну і швидку відбудову зруйнованих міст і сіл України, мають стати:

- дієві програми з компенсації за зруйноване / пошкоджено майно на державному та місцевому рівнях. Бюджетом України на 2023 рік передбачено такі статті видатків, пов'язані із будівництвом: фонд ліквідації наслідків збройної агресії (16139 млн. грн.), надання пільгових іпотечних кредитів внутрішньо переміщеним особам (19,7 млн. грн.), субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг у населених пунктах (2464,6 млн. грн.), нову

бюджетну програму «Проектування, будівництво, реконструкція, капітальний ремонт, модернізація, реставрація, придбання та облаштування незалежно від форми власності об'єктів інфраструктури, рухомого та нерухомого майна, житлової нерухомості, в тому числі пошкоджених внаслідок збройної агресії, з метою відновлення цілісності і стійкості окремих галузей життєдіяльності суспільства, а також фінансове забезпечення заходів із забезпечення безпеки дорожнього руху» за рахунок коштів державного дорожнього фонду (1831,2 млн. грн.) [4];

- запровадження іпотеки, в тому числі на пільгових умовах;
- реалізація «прозорої» програми відбудови [1];
- модернізація будівельної галузі, в тому числі впровадження передових технологій та матеріалів у будівництво, розширення інфраструктури будівельного виробництва в інвестиційній, науково-інноваційній, інституційній сферах [2].

Таким чином, будівельна галузь, як і вся економіка України, на сьогодні функціонує в умовах значних соціально-політичних викликів. Основними актуальними проблемами є подорожчання будівельних матеріалів, що сприяло підвищенню вартості будівельних робіт та продуктів при одночасному зниженні платоспроможного попиту. Проте у перспективі ринок має значну привабливість, що пов'язано із необхідністю відбудови значної кількості житлових і виробничих будівель після закінчення війни. Забезпечити ефективну і швидку відбудову можна за рахунок реалізації збалансованої державної політики при підтримці іноземних партнерів.

Список використаних джерел

1. Бенч Н. В умовах війни: що відбувається у будівельному секторі. *Interfax*. URL: <https://interfax.com.ua/news/blog/896001.html> (дата звернення: 10.10.2023)
2. Коба О. Економічна безпека будівельної галузі в умовах викликів і загроз воєнного стану. *Економіка та суспільство*. № 42. 2022. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-9> (дата звернення: 10.10.2023)
3. Колісніченко В. Обсяг виконаних будівельних робіт за 2022 рік скоротився на 56% р./р. *GМК.CENTER*. URL: <https://gmk.center/ua/news/obsyag-vikonanih-budivelnih-robit-za-2022-rik-skorotivsya-na-56-r-r/> (дата звернення: 10.10.2023)
4. Статті Державного бюджету України на 2023 рік щодо будівництва. URL: <https://construction-market.korfor.com.ua/derzhavnyi-biudzheth-ukrainy-shchodo-budivnytstva/> (дата звернення: 10.10.2023)